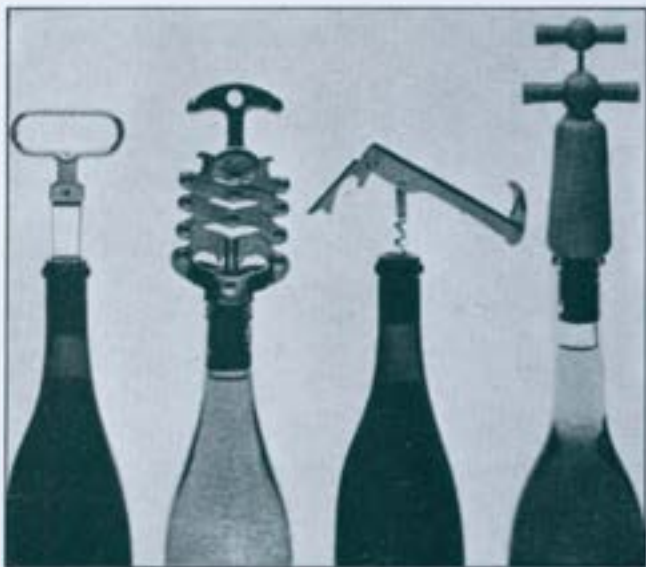

*“Alabat sigui el Nostre Creador,
que -com diu Agustí- ha establert
el nombre, el pes i la mesura de
totes les coses”.*

Umberto Eco:
“Il nome della rosa”

DE DISSENY (i II)

El mediat i l'immediat

El qui desconeix l'objecte -arquitectura de Gaudí, música de Rimsky-Korsakov- i li'n dona notícia un altre està mediatitzat i, per tant, subjecte a entendre que “són” quelcom semblant a quatre grosses ampolles de vi de marca l'una i una definitiva pífia l'altra si és que al mitjancer li ha semblat així o -pel que sigui- li interessa dir-ho d'aquesta forma. Si s'hi apropa personalment ja és més possible que entengui que “poden ser” un temple digne de ser tingut per una de les meravelles del món i una Suite descriptiva d'una gran bellesa, respectivament. Ah! i si no pot comprovar-ho per si mateix, llavors més li val fiar-se de l'òptica col·lectiva -freqüentadors del temple, ‘dilettanti’ de Rimsky- i aconseguirà de fer-se'n una idea més coincident amb la realitat.

Vull dir, amb tot això, que hom és lliure de pensar el que vulgui de les propostes estètiques que rebi. També és lliure d'expressar-ho, naturalment, però no sense meditar-ho prèviament ni sense observar la consideració i el respecte deguts als altres. Intento dir, també, que l'individu és l'originalitat, l'anècdota: tant el creador o emissor de la **idea** -Gaudí, Tàpies, el dissenyador (?) del silló de pell de poltre salvatge- com el mitjancer o traslladador -Orwell amb les seves opinions, el tècnic municipal que d'un treball experimental en fa un monument o el comerciant de mobles mal informat. La col·lectivitat, generalment, és prudent i justa: ara bé, si en comptes de propostes raonables se li fan provocacions, llavors és capaç d'adoptar postures reaccionàries. De la intel·ligència i del bon sentit dels responsables de convertir el **mediat** en **immediat** en dependrà que les adopti o que, com seria de desitjar, continuï oberta al progrés i a un futur **més lluminós, càlid i interessant**.

El gust del nostre temps

Una de les lectures més delicioses que hom pot fer és l'obra de Carmen Castro “Italia con Benjamín Palencia” -Madrid, 1959- i en un dels seus capítols -dedicat a Florència- veurà que diu que la seguretat i la força del **traç** no son mèrit personal: son dues qualitats que es tenen, ni s'aprenen ni es guanyen. Certes línies, obra d'artistes entre els quals hi ha segles de temps i països de distància, tenen tan sorprenent germandat de **traç** que si tiréssim a terra, en desordre, dibuixos de Picasso, Palencia, Miquelàngel, Rafael, Leonardo i Botticelli no seria possible datar-los i atribuir-los a primera vista. Un mateix **fer de mà** és condició prèvia -ineludible- per ser pintor, com per a ser ballari de qualsevol ball i de tot temps cal sostenir, doblegar, alçar el cos més enllà de cert límit, abans de llençar-se a dir coses amb la figura.

Tan allunyat dels nostres dissenyadors en el temps i la distància com poden estar-ho Picasso i Palencia de Botticelli i Leonardo, però compartint amb ells aquella quali-

És una gentilesa de

CAU D'ART
SABADELL

Sant Cugat, 9 i Sant Jaume, 4 B
Tel. 726 07 35 SABADELL

tat que en pintura és el **traç** i en **disseny** és la **idea**, Federico Zuccari va publicar el seu llibre titulat precisament "Idea" -Torino, 1607- en el qual recollia les seves teories en defensa del privilegi de l'essencial sobre l'accidental, del primari sobre el secundari, tan cares a la mentalitat toscana i contràries a l'ambient venecià el qual, naturalment, volia primar el color per damunt del **disegno** que, segons defensaven els florentins, era la **gènesi** i el **control** de tot el fet figuratiu: '**disegno=di Dio segno**', (disseny=senyal de Déu) deia el Zuccari, jugant amb l'etimologia del mort.

En un altre llibre, "La realitat com a art" -Barcelona, 1982- del ja esmentat Antoni Tàpies, hi ha un paràgraf que transcriu -perdoneu l'abundor de cites, però prefereixo fer-ho així que no pas actuar de mitjancer entre el lector i la **idea**- 'Els objectes fets pel **design** en general estan completament descarregats de les **funcions** espirituals que l'home necessita. Només estan pensats per al funcionament material: el **design** funcional permet de seure bé en una butaca, però oblida que hi ha també una **funció** espiritual'.

En efecte, l'adequació dels productes a les necessitats de consum i les possibilitats de finançament de l'usuari comporta -cada vegada més- una necessitat de seriació que, complint amb la **funció** en el sentit estrictament material, contempli un sosteniment -i, si és possible, un abaratiment- dels costos, en un comportament, en podríem dir, econòmic-racionalista. Paral·lela a aquesta línia de conducta se'n constata una altra, de signe contrari, que fa cas de l'aspecte extern -no gos dir-ne estètic- dels productes i els recobreix d'un decorat superflu, que no té res a veure amb la **funció** i només obeeix a tarannàs xabacans i bigarrats, en els quals l'instint priva més que no pas l'esperit.

Cal una tercera proposta que doni el to just i no desatengui la **funció** material ni l'espiritual. Aquesta proposta, hereva de la '**raffinatezza**' dels renaixentistes italians, ens mantindria més en la justa mesura, en la **escala humana**, allunyant-nos de formulacions excessives -mastodòntiques- i carrinclonades gratuïtes -"Kitsch".

Cal que no es trenqui la connexió que ens manté units al passat, tot caminant cap al futur: "qui perd els orígens perd identitat...". Es tracta de mantenir vius la **gènesi** i el **control** constants, per tal que la foscor, la fredor i el tedi no ens anihilin pel camí; es tracta, en fi, de no perdre tampoc de vista que l'universal i el peculiar poden -si hom vol i pot- coexistir.

Tal vegada posant a la butaca de **design** funcional de què parla Tàpies -i que diu que s'hi seu bé- una mica del **disegno**, del senyal de Déu, de que parlava el Zuccari, aconseguirem de **funcionar** material i espiritualment.

Tot el que en l'època que ens ha tocat de viure s'inventa, dibuixa, construeix i fabrica, es produeix i reproduïx, passarà, però quelcom -poc o molt- romandrà: haurà estat el **gust del nostre temps**.

Si haurà estat **bon** o **mal gust** ja ho diran els que ens vinguin al darrera. Confïem que no ens mirin amb una òptica desajustada...

Ricard Calvo i Duran

És una gentilesa de

INTELECTE
GALLERIA D'ART

Hortà Novella, 125 - SABADELL